

GLASKISTAN

Anna Högberg

Rättigheter: Denna novell ges ut under creative commons och får spridas fritt i oförändrad form för icke-kommersiella syften.

- I Mörkret
- II Glaskistan
- III Tvillingarna

“Att aldrig mer få finnas till
är livets egen styrka”

- *Emily Dickinson, dikt nr 1741*

I Mörkret

Hålet gapade ovanför honom. Damm och rostflagor silade ner i ett tätt moln som trängde in i Gelds ögon och stack i hans mun. Hans ben dunkade av röd smärta efter fallet. Det var inte långt dit upp, men för en pojke var det en avgrund.

“Gick det bra?” frågade Reslen. Den äldre broderns siluett skymtade mot ljuset.

“Nej, jag slog mig på benet!”

Reslen försvann från öppningen. Det hördes ljud av kvistar som bröts av. Geld bet ihop och drog sig upp på fötter. Han hade landat i någonting kallt och slemmigt som genast trängt igenom byxorna och nu kliade mot huden. Mor skulle skrika när hon fick se vad han gjort med sina nya byxor. Och Geld skulle vara tvungen att ljuga. De fick inte leka i skogsruinerna, men Reslen hade tjatat och tjatat och hotat med att gömma Gelds träsvärd.

“Vad gör du?” ropade Geld upp mot öppningen. Det silade ner lite jord mellan de brustna plankorna. Hur skulle han någonsin komma upp?

“Letar efter en bra gren!”

Geld huttrade till. Luften i det mörka utrymmet var tung och svår att andas. Det stank av ruttna växter och någonting trådigt rörde lätt vid hans axlar och hår. Sakerna var blöta och mjuka och lämnade fuktiga vattenpärlor som rann ner innanför kappan.

“Hitta något att stå på!” skrek Reslen uppifrån. Orden kom fortare än vanligt, men Geld kände på sig att Reseln mest var rädd för vad far och mor skulle göra om de fick reda på var bröderna varit. Far skulle utan tvekan hämta käppen. Geld kände plötsligt på sig att Reslen skulle bli tvungen att hämta hjälp. De skulle båda få stryk och ingen av dem skulle få gå på sommarfesten. Det hela fick det att knyta sig i magen.

Tanken på att sitta inlåst medan alla andra i byn tittade på skådespel och åt av den mastiga festmaten och mor Estas korvar fick Geld att börja röra sig. Han hukade sig ner för att undvika de slemmiga rötterna och kröp fram över ett jordgolv som tycktes vara överdraget med ett lager blöta växter. Han rös varje gång han satte ner handen i sörjan, men samtidigt kände han hur det stack till av nyfikenhet i bröstet. Han hade hittat ett hemligt rum som ingen annan kände till.

Ögonen började vänja sig vid dunklet och det dröjde inte länge förrän han kunde skymta någonting längre fram. Det såg ut som ett bordsben, eller

kanske en stötta som höll uppe taket. Det smala föremålet försvann upp i en tjock härva av rötter.

Geld kröp fram och rörde vid benet. Det var täckt av ett tjockt lager rost och smuts, men det var otvivelaktigt metall. Tre andra ben skymtade i närheten. Det stod någonting på det långsmala bordet, kanske en stor låda, men vad det än var så var det täckt av rötterna.

Geld kände sig plötsligt lite modigare och ställde sig upp. Han hade hittat någonting, kanske en skatt. Kanske hade ruinen en gång varit en rik mans hem, och kanske fanns det en förmögenhet i lådan. Om pojkarna kom hem med guld skulle far och mor säkert förlåta dem och hela byn skulle se upp till familjen. Far skulle kanske gå med på att ge honom en riktig kniv. Hjärtat bultade.

Geld drog loss en handfull rötter från lådan. Det som fanns därunder kändes lite kyligt och helt slätt, som metall eller en spegel. Till och med i det skumma ljuset såg det glansigt och lite genomskinligt ut.

Han skulle behöva en kniv för att få loss alla de sega växterna. Geld suckade och kröp ner under de hängande rötterna igen. Just nu var det viktigast att hitta någonting han kunde stå på för att klättra ut. Han kunde smyga tillbaka någon annan gång, med en kniv och en lampa.

Bara ett par famnar från bordet hittade han en låg dörröppning. Dörren hade för länge sedan ruttnat och fallit ur sina gångjärn. Innanför var det kolsvart. Geld tyckte att han hörde ett kraftsande ljud någonstans bakifrån, men det var säkert bara en råtta. Han ställde sig upp i dörröppningen och kände framför sig in i mörkret. Det fanns inga rötter i utrymmet innanför och golvet kändes torrt. Han sträckte upp händerna mot taket. Fingrarna hittade genast en rot, men den slutade tvärt och jämnt, som om den blivit avskuren.

Geld tog två steg framåt och stötte emot någonting. Fingrarna utforskade ivrigt detta nya fynd, men han upptäckte till sin besvikelse att det bara var en stol med stadiga armstöd. För tung att bära hela vägen till hålet. Han kände omkring sig som en blind och genast rörde fingrarna vid ett annat föremål, alldeles bredvid stolen. Det kändes som en stubbe. En murken vedstubbe med hack och flisor efter en yxa på ovansidan.

”Jag har hittat en stubbe!” gastade han. Han fick ta i för att välta stubben, men när den väl låg ner rullade den lätt till dörröppningen. När han tog den över golvet blev den så slemmig och otäck att han fick en klump i halsen. Värst av allt var att han visste att han inte fick berätta för någon om hur modig han hade varit. Eller kanske var det värt att få ett kok stryk för att få berätta om kistan som väntade nere i mörkret, full av guld och silver och gamla

skatter. Han bestämde sig snabbt för att bara berätta för Reslen, så kunde den äldre pojken bestämma om fyndet var viktigt nog att berätta för de vuxna om.

Geld ställde upp stubben under hålet. Krafсандet var tillbaka, närmare den här gången. Det lät inte som om det kom från marken, men råttorna klättrade kanske. Geld tvingade sig att tänka på råttor. Det var bara råttor. Men han hade aldrig hört råttor göra sådana ljud. Ljudet lät för stort, för långsamt.

Han klättrade upp på stubben. Den gled lite i massan av växter, men stod sedan stadigt under honom. "Reslen!" skrek han. "Kom hit!"

Skrapandet försvann, men Geld önskade plötsligt att det inte hade gjort det. Han såg ingenting i det skumma utrymmet, ingenting annat än rötterna. Han var kall om ryggen. "Reslen!"

"Jag hittade ingen gren," sade brodern plötsligt. Hans silhuett dök upp i det grå ljuset.

"Räck ner handen bara!"

Reslen sträckte ner handen. Han nådde med råge och Geld tog ett stadigt grepp. Bröderna räknade till tre tillsammans och sedan hoppade Geld upp och fick tag om kanten med sin fria hand. Det enda ljudet som kom upp från källaren var ljudet av jord och skräp som föll ner på stubben.

II

Glaskistan

Geld återvände inte till platsen förrän fem år senare, och då på hösten. Han hade då växt till en ung man, med armar och ben som var för långa för kroppen och ett fjuntigt försök till att odla skägg som bara fick flickorna att fnissa. En del för att det såg dumt ut, andra för att kittlades när han kysste dem.

Sanningen var att Geld helt hade glömt bort källaren i skogsruinerna. Man kan undra hur någon skulle kunna glömma någonting sådant, men Geld var aldrig riktigt den äventyrliga typen som liten gosse, och som ung man var hans intressen begränsade till endast flickor.

Ella, med ljusa flätor söta fräknar, hade en kväll berättat en historia för honom, om ett folk långt borta som grävde ner sina döda i jorden. Hon var upprörd och lite rädd efter att ha hört den historien från sin moster. Liksom alla andra i landet visste hon att man var tvungen att bränna de döda. Då skulle Dödsfrun se elden och komma för att hämta själen till att återfödas. Om Dödsfrun inte hittade själen skulle de döda gå igen som spöken, eller leva vidare inne i sina döda kroppar. Geld hade tröstat Ella, och de hade kyssts en hel del, men historien hade påmint honom om det underliga föremål han hittat som liten. För en gångs skull skenade hans annars så lugna fantasi iväg och försökte övertyga honom om att föremålet varit en gravkista. Han hade funderat på det i dagar och hade slutligen bestämt sig för att se efter själv.

Han tog med sig kniv, elddon, ojlampa, en säck och ett ordentligt rep. Han sade till Reslen vart han skulle gå, för att vara på den säkra sidan. Tidigare hade ruinerna bara varit förbjudna för barn, men förra året hade en man från granngården gått dit och aldrig kommit tillbaka. De äldste i byn hade bestämt att platsen var förbannad och att ingen fick gå dit under några omständigheter.

Geld räddes ingen förbannelse. Han hade varit där förr och dessutom hade mannen säkert bara packat ihop en dag och gett sig av, för att söka äventyret och slippa undan en ful och tråkig hustru. Men ändå kändes det säkrare att någon visste vart han skulle gå.

Det tog större delen av dagen att hitta tillbaka till platsen. Skogen var sank och illaluktande. Mossan var tjock och stora områden hade legat täckta av vatten så länge att grön vass och slingrande vattenväxter hade börjat växa där. Här och var fanns små höjder av fast mark i det träskiga landskapet, en del

naturligt rundade, andra kantiga som övervuxna husgrunder. Här och var stack tillhuggna stenar fram ur jorden, täckta av mossa och lavar.

Geld nådde slutligen en torr landremsa han kände igen. Här reste sig som genom ett under en båge av sten ur marken. Den var sned och överväxt av murgröna och klätterros, men kanske hade det varit en portal en gång, eller ett ståtligt fönster. Några steg bortom bågen fanns ett hål i marken, kantat av plankor så ruttna att de föll sönder när Gelds fotsteg fick marken att darra.

Hålet såg mycket mindre ut nu. Han kunde se golvet där under. Geld log för sig själv och tog fram repet ur sin väska. Hålet hade varit så omöjligt djupt sist, och nu skulle han säkert nå upp till kanten med råge om han stod på botten.

Trots detta knöt han noga repet om en stadig trädstam i närheten. Han tände och knöt fast oljelampan i änden och firade ner den. I ljuset från lampan kunde han se att golvet nu var torrt, som ett vanligt jordgolv. Han funderade över detta en kort stund, men kom snabbt fram till att det nog bara varit vatten på golvet sist och att det var torrt nu eftersom det inte regnat på ett par veckor.

Geld hängde väskan på ryggen, steg fram till kanten och hoppade ner. När han reste sig upp blev han plötsligt osäker på om detta verkligen var samma källare. Det hängde inga rötter från taket. Ovanför huvudet på honom var jorden tätt packad och stödd av bjälkar som fortfarande var hårda, bleka och flisiga. Utrymmet var inte stort, men längre bort fanns resterna av gamla trappsteg. Taket såg ut att ha fallit in över en nästan lodrät trappa, så allt han kunde se var stenskanter som stack ut ur jorden med jämna mellanrum.

Han vände sig långsamt om i den lilla källaren. Förutom trappan fanns där bara två dörrar, en i sydväggen och en i östväggen. Han kände en rysning krypa nerför ryggraden. Det *var* samma källare. Det kunde inte vara något annat. Men dörren i öster var inte längre ett gapande hål, utan en ordentlig dörr i mörkt trä, som stod lite på glänt. Geld drog några djupa andetag. Om han vände sig om lite till skulle han få se väggen där han stött på kistan.

Den var av glas. Det jämna ljuset från lampan speglades i en glittrande yta av matt glas, nästan lika lång som en man men bara en halv armlängd bred. Kistan vilade ren och obefläckad på ett stadigt bord av putsad metall, perfekt anpassat i längd och bredd. Och det fanns någonting inuti den.

Geld gick närmare, andfådd av spänning och under. I kistan av glas vilade en kvinna. Hennes ljusa lockar låg utslagna över en röd sammetskudde. Ansiktet var blekt som snö och ögonen dolda bakom slutna ögonlock och mörka fransar. Alla hennes drag var rena och felfria. De tunna ögonbrynen bildade vänliga bågar ovanför ögonen, runt den lilla rosiga munnen fanns skrattrynkor. Hennes händer, med långa, smala fingrar, låg knäppta över

hennes unga bröst, vars konturer syntes tydligt genom det tunna tyget i den vita svepningen.

Geld satte sig tungt ner på marken, flämtande av förvåning. Han kunde bara stirra på flickan i kistan. Byflickornas ansikten fladdrade snabbt förbi, men i jämförelse med den här flickan var de alldagliga och smutsiga. Han hade aldrig sett någonting så rent, så orört. Och ändå, trots att hon låg så stilla, såg han det liv hon hade levt i antydning till ett leende kring hennes läppar, i friskheten i hennes lockar, i ungdomen i hela hennes varelse.

Han hade aldrig förut sett en död människa, och när det plötsligt slog honom att flickan inte bara sov började han gråta ohejdat. Någon hade älskat den här flickan för mycket för att bränna henne och låta hennes själ dö. Någon hade älskat henne så mycket att han hade velat ge henne evigt liv och bevara hennes skönhet. Geld grät för att han kände att hon måste ha haft ett hjärta fyllt av godhet och drömmar, för att bli älskad så högt.

Ett skrapande ljud fick honom att vakna upp från gråten. Han torkade ögonen och drog med en viljeanstängning blicken från glaskistan. Han försökte tänka på verkligheten. Någon hade städad i källaren. Någon hade skurit bort rötterna från taket och ersatt den trasiga dörren. Någon bodde här.

Han kände en kall ilning i nacken av att ha ryggen vänd mot kistan, samtidigt som han längtade efter att titta på flickan igen, men lite artighet hade han i sig och om det bodde någon här borde han åtminstone ge sig själv tillkänna.

Geld gick fram till dörren i sydväggen och kände på det rostiga handtaget. Det gick inte att trycka ner det. Någonting tog emot. Det satt en nyckel i hålet, men dörren var inte låst. Han drog ut nyckeln och kikade in i nyckelhålet, men såg bara svärta. Dörren såg gammal och oanvänd ut och ändå tyckte han sig höra ett skrapande ljud därifrån. Det fanns inga spår i jordgolvet annat än hans egna, men för att vara på den säkra sidan vred han om nyckeln i låset. Han visste inte vad för djur som kunde tänkas leva här nere. Han kände sig lite säkrare med dörren låst.

Den unge mannen kastade en blick på den lysande kistan och skyndade bort till östväggen. Den dörren stod redan på glänt, så han sköt upp och kikade in i ett litet rum där ved var staplad ända upp till taket längst hela den bortre väggen. Mitt i rummet fanns en vedkubbe med en blank yxa lutad mot sig, och bredvid kubben stod en stadig stol. Det som grep Geld kallt om hjärtat var de korta kedjorna som hängde från stolens armstöd. Ett lås hängde längst ner i var kedja.

Geld var inte längre så säker på att han borde ge sig till känna, men samtidigt kunde han inte motstå flickan. Det var nästan som om hon ropade

på honom. Han lyfte med sig stolen och återvände till kistan och satt länge, tills mörkret föll utanför och lampan var nära att brinna ut. Han tittade på henne och drömde om hurdan hon hade varit och hur underbart det skulle vara att höra hennes skratt och se hennes ögon. Han ville känna hennes hand i sin och höra hennes röst. Den måste låta som silverklockor och hennes hud måste vara så varm som solljus om sommaren.

Lamplågans fladdrande drog tillbaka Geld till nuet och han reste sig motvilligt upp. Han hade ingen anledning att stanna om lampan slocknade. Han kunde inte se henne utan ljus, men han beslöt sig för att återvända så snart han kunde.

Han lät blicken glida över henne en sista gång och såg då plötsligt två saker som oförklarligt undgått hans blick dittills. Det första var fängslet om hennes fotleder. Ur två korta plankor hade någon skurit ut rundlar, som i stupstocken, och sedan låst dem kring hennes bleka, döda fötter. Det andra var ett litet järnarmband kring hennes vänstra handled och från detta löpte en spindelvävstunn kedja. Den letade sig ut genom ett litet nålsöga till hål i det bakre hörnet, halvt dolt under hennes hår. Därifrån slingrade den ner över golvet.

Geld kikade på lampan och bestämde sig för att han kunde dröja sig kvar några ögonblick till. Han följde kedjan över golvet, bort till den låsta dörren i sydväggen. Den försvann in under dörren. Hjärtat bultade hårt i hans bröst och tankarna snurrade om varandra.

Han hann precis klättra upp innan lampans låga dog och det blev en lång och blöt vandring tillbaka genom den blöta skogen, särskilt som det började regna. Men Geld kände sig så varm och uppspelt att han inte märkte av kylan, eller att han tappat sitt fina elddon. Inte heller kom han ihåg att han lämnat dörren i källaren låst. Han hade sett den vackraste flickan i världen och han skulle aldrig kunna älska eller åtrå någon annan.

Om han bara kunde befria henne från kistan och fängslen och kedjan, skulle hon vakna till liv?

III

Tvillingarna

Han kunde inte hålla sig borta länge. Hans sysslor som lärling hos krukmakaren intresserade honom inte längre och allt oftare fick han en örfil av mästern för att han satt och dagdrömde. Leran vägrade forma sig till annat än oformliga klumpar och efter ett par dagar slängde mästern till honom en kvast och sade att han inte fick röra leran igen förrän månen varit både ny och nedan.

Ella och Gelds andra flickvänner kom efterhand för att söka upp honom när han aldrig hälsade på dem, men de fann att han var korthuggen och avvisande. Han tittade på var och en och såg dem bara som alldagliga till det yttre och tråkiga till det inre. Han såg på deras gråblonda och smutsbruna hår och drömde om glasflickans gyllene lockar. Han såg på deras händer och äcklades av deras hårda, nariga handflator och naglarnas sorgekanter. Han lyssnade till deras röster men hörde bara andefattigt pladder. Han kysste Ella, som var den sötaste av dem, men kände inte mer än när han skakade hand med en kusin.

Han var tvungen att återvända till källaren och se glasflickan igen. För var dag han höll sig borta växte längtan, tills den en dag blev outhärdlig. Han vaknade, darrande och svettig som om han sprungit en mil på fastande mage. Han behövde henne. Han var tvungen att se henne igen. Genast.

Den här gången var hans utflykt inte lika planerad. Han hann inte över till Reslen, som bodde åt fel håll, och han vågade inte anförtro åt någon annan vart han skulle. Snabbt och tyst, för att inte väcka mästern i rummet bredvid, klädde han sig, tog bröd och ost från skafferiet, fyllde en lägel med vatten och fäste sin kniv i bältet. Det var tidig gryning utanför och någonstans gol en tupp.

Geld skyndade ut, förbi husen närmast skogskanten och in under träden medan dagern fortfarande var grå. Han tittade inte tillbaka. Istället sprang han så fort han förmådde genom skogen, som om han vore jagad. Han kunde känna henne i gryningen, i solstrålarna som omsider sken in, flytande och lena.

Vem kunde vara så grym att han fångade en sådan fulländad varelse? Vem var den onde man som låst fast hennes fötter och fäst en kedja om hennes arm? Hade det skett medan hon fortfarande levde, eller var det en del i någon dödsrit? Geld började känna ilskan bubbla upp inom sig, samtidigt som han brann av längtan. Han kände på sin kniv i bältet. Det bodde någon i källaren, kanske denne någon höll flickan fången.

Ön i den sjunkande skogen såg ut som han mindes den, förutom att rosorna som klängde på de uråldriga stenarna hade fällt sina blommor. De skruppna, rödfläckiga bladen låg strödda över marken och vispades emellanåt upp av en svag vindil.

Någon hade lagat plankorna som täckte hålet. Nya, ljusa träplankor låg prydligt sida vid sida, korsade av tvärslår och försedda med ett ordentligt handtag. Geld bultade på luckan och väntade för att se om någon svarade eller öppnade, men ingenting hände och han hörde inte ett ljud, så han tog tag i handtaget och drog upp luckan.

Det var ljust nere i källaren. På det flackande skenet gissade Geld att det kom från vaxljus eller en fackla. Hans hjärta bultade hårdare och hårdare – det var någon där! Kanske någon med svar.

Den unge mannen hoppade ner i källaren och landade smidigt på det nykrattade jordgolvet.

Ljus brann i stadiga vägghållare på var sida om kistan av glas. Ljuset och skuggorna dansade både på glasets svala yta och över den sovande flickans svepta kropp. Geld rusade fram och föll ner på knä framför kistan, för darrig i benen för att kunna stå upp längre. Han sjönk in i hennes ljusa skönhet och kände verkligheten försvinna bort i en sjunkande spiral.

“Jag vill se på dig för alltid,” viskade han och var ohjälpligt fast, oförmögen att ens blinka eller tänka. Han uppgick helt i känslan av att vara hos henne.

Hon öppnade ögonen.

Geld skrek till och hoppade undan från kistan. Nej, hennes ögon var fortfarande stängda. Han blinkade förvirrat, med hjärtat bultande som en krigstrumma i kroppen. Och då hörde han andetag.

Någon satt vid glaskistan. Ett tjockt, tovtigt svart hår, randat av spindelvävsgrå stråk, växte från tingestens skalle och svepte in den. Här och var kunde man skymta en smutsig särk, och längre ner vedkubben den satt på. Två händer, rynkiga och skrovliga som bark, med fingrar tunna som kvistar, arbetade med en stickning. Det tunna, bleka garnet rann snabbt och lätt mellan vita benstickor. Hennes naglar var spruckna in till köttet och svarta av smuts. Varelsen andades rosslande. Det lät som ett rostigt gångjärn som klagade när det svängdes av vinden.

“Vem är du?” frågade Geld. Han sneglade över axeln. Dörren i sydväggen, som han lämnat stängd och låst förra gången, stod vidöppen. Det fanns spår av nakna fötter i jordgolvet.

Varelsen gav ifrån sig ett hest läte. Han kunde omöjligen avgöra om den försökte tala eller om detta bara var ytterligare ett andetag.

“Vem är flickan i kistan?”

De vridna fingrarna lade en ny ögla om stickorna. Händerna rörde sig långsamt, men målmedvetet. Det tunna garnet löpte lätt från ett nystan på golvet.

“Snälla,” bad Geld, “jag måste få veta hennes namn!”

Ljudet varelsen gav ifrån sig den här gången liknade ett hest skratt. Den vaggade lätt på stubben och Geld fick en skymt av en rygg täckt av knytnävsstora svulster under den grova särken. Och så talade den:

“Hennes namn, gosse?”

Rösten var gammal och darrande, men omisskännligt kvinnlig och underligt ljus och len för en så avskyvärd varelse. Geld började känna stanken från henne. Ruttna ägg och gammalt kiss. Den motbudande lukten stod kring henne som ett moln. Han rätade på ryggen och drog ett djupt andetag genom munnen. “Ja,” sade han. “Hennes namn.”

“Hon är Astel,” svarade den gamla och lade en ny ögla om stickorna.

“Astel.” Geld viskade namnet och slet blicken från styggelsen för att åter se på flickan i glaskistan. Hon hade ett namn nu och det gjorde henne mer lysande än någonsin. Han skulle kunna leva lycklig resten av sitt liv om han fick sitta vid hennes sida och viska hennes namn till mörkret.

“Men vem gjorde det här mot henne?” frågade han och såg på den äckliga gamla varelsen igen. “Varför dog hon?”

Kvinnan gav ifrån sig ett ljud som fick det att vända sig i magen på Geld. Det lät som om hon försökte trycka ut sin tunga ur munnen. “Det finns ingen återvändo, gosse. Om du vill höra historien kommer du att bli en del av den.”

“Berätta!” ropade han och sjönk ner på knä igen. “Snälla, berätta för mig om Astel!”

“Nåväl,” svarade hon, och trots att han inte kunde se hennes ansikte under den tjocka manen av hår kunde han ha svurit på att hon log i det ögonblicket. Det fanns i hennes röst.

“Det var länge sedan, innan skogen växte här. En mäktig stad, Månland, och i den två flickor som föddes tvillingar. Inte nog med detta, deras händer satt ihop. Det minsta fingret på Astels vänstra satt ihop med det minsta på Alnas högra. Det var ett mäktigt tecken och de vise sade att flickorna delade en själ. Man skar isär dem, men för att deras själ inte skulle gå sönder smiddes först två armband och kedjan att binda dem samman. Astel och Alna skulle leva tillsammans och dö tillsammans, för alltid sammanbundna av kedjan. De äldste sade att det var det enda sättet att rädda dem.”

Den gamla vaggade fram och åter på stubben. En fluga landade i hennes hår. Geld förvånades över sitt eget lugn. Han satt och lyssnade och gick upp i kärringens ord.

“Astel var vacker,” fortsatte hon. “Du har själv sett henne. Hon var ett vackert barn, ett lysande barn, med gyllene lockar som inga lekar kunde trassla till och ögon fulla av liv och glädje. Men allt det som Astel givits i överflöd saknade Alna. Hon var kutryggig och halt, kantig och vårtig i ansiktet och med ögon som stod ut så att folk trodde hon var ett litet troll och andra barn sprang, skrikande av fasa, när de fick se henne. Astel växte och blev vackrare. Redan tolv somrar gammal hade hon många friare. Alna växte sig bara mer och mer hiskelig. Tolv somrar gammal var hon böjd som en gumma och tvingades gå med käpp. De andra barnen slog henne ibland. De bröt hennes näsa och slog ut hennes tänder innan Astel hann hindra dem. Men det värsta med Alna var inte hennes fulhet. Nej, det var hennes blick. Det fanns någonting bakom hennes ögon, som ett glömt minne av en outsäglich fasa. Kanhända hade hon mött någonting i mörkret före liv, något ohyggligt kreatur som vanställde henne och förbannade henne. Den som mötte Alnas blick skådade detta något och de blev aldrig som de varit. En del blev galna. Andra lama. Det talades om att sticka ut flickans ögon, men Astel räddade henne och övertygade männen om att lämna henne ifred. Hon sade åt Alna att gömma sig bakom sitt hår så att ingen skulle se hennes ögon.

Astel var det enda goda i Alnas liv. De båda älskade varandra högt och trots att Astels friare krävde att hon skulle skicka Alna så långt bort som kedjan tillät gjorde hon dem inte till viljes. Hon skyddade och försvarade sin krymplig till syster. Hon sade till andra: ‘Vi är ett. Om ni slår henne, slår ni mig och då kommer jag att hata er så länge jag lever!’”

Åter fick Geld känslan av att den gamla log. Han lät blicken vandra i tystnaden, till hennes arbetande händer och den lilla tunna kedjan som slingrade sig ut ur hennes slitna ärm. Han ville säga hennes namn, som för att befästa det han förstått, men han förmådde inte tala.

“Femton vårar gamla var Astel och Alna när Ydar, äldste son till hertigen av Månland, förälskade sig i Astel. För första gången delade hon en mans känslor. Han var en stilig karl, lång och rakryggad och uppfostrad till en stark man med fint sätt. Han var till och med artig mot den annars så avskydda Alna. Han ljög sig in Astels hjärta. Allt han älskade hos Astel var hennes skönhet. Han kunde inte få nog av henne. Han tillbringade varje vaken stund med att titta på henne. Han förföljde henne runt staden och gjorde allt bara för att få vara vid hennes sida. Han sade alla de rätta orden, men Alna såg lögnerna på hans läppar när hon kikade fram genom glipor i det skyddande håret.

‘Det är bara din ungdom han vill åt,’ sade hon till Astel. ‘Om tio år, när du slitit i hans bädd, fött hans barn och skurat hans kök kommer han inte att tycka om dig längre.’

Astel skrattade. 'Du är bara rädd att han skulle behandla dig illa,' sade hon. 'Men syster, det skulle jag inte tillåta! Om han talade illa till dig skulle jag inte dela hans bädd eller föda hans barn, och köket får husan skura i vilket fall.'

Så uppvaktningen fortsatte och Ydar blev allt lenare i talet. Det fanns ingenting han inte gjorde för Astel och hon lät sig förföras av hans vänlighet och ridderlighet. Alna höll sig på så stort avstånd kedjan tillät, runt hörn eller på andra sidan en dörr.

Och slutligen friade Ydar till Astel. Hon tackade med glädje ja, ty hon hade kommit att älska honom och dessutom var det en stor ära, då han skulle bli hertig en dag.

Men det är nu historien blir mörk. Är du säker på att jag ska fortsätta?"

Geld slet blicken från den gamla och såg på Astel i kistan. Hon började bli kusligt verklig för honom, både modig och ståndaktig men med en ung flickas lättfångade hjärta i sitt bröst. Han såg fångslet som band hennes fötter och kedjan som löpte från hennes armband. Det föll honom plötsligt in att det kanske var kedjan som var svaret på gåtan. Om kedjan förstördes, skulle Astel bli fri? Åtminstone skulle han slippa dela henne med den hemska kvinnan om kedjan inte längre fanns. "Ja," viskade han. "Jag måste få veta."

"Du kommer att få veta," sade kvinnan med knarrande stämma. "Veta och mer därtill." Stickningen vickade upp och ner i hennes vanställda händer. Det tunna, vita som löpte från stickorna såg ut som tyget i svepningen Astel bar.

"När väl alla löften var givna och föreningen bevittnad förändrades Ydar. Han förmådde inte fullborda deras första natt tillsammans som man och hustru. Trots att Astel låg naken hos honom, så när som på armbandet, kunde han inte få Alna ur tankarna. Han visste att hon fanns i kammaren bredvid och att kedjan för alltid skulle binda dem samman.

Han försökte med Astel många nätter, men alltid kände han Alna lura i närheten. Det var som om han kunde känna fasan bakom hennes ögon till och med genom vägg och dörr. Han kände kedjan mot sin kropp när Astel lade armarna om hans hals och den var kall som is.

En natt stod han inte ut längre. Han sprang upp från sängen och hämtade sitt svärd. 'Jag kan inte ha henne i mitt hus!' skrek han och svingade svärdet mot kedjan på golvet, men Astel drog undan den och ropade på Alna. Systemen haltade genast in, så fort hon kunde med sin käpp.

'Jag står inte ut!' ropade Ydar och pekade på Alna med svärdet. Han svettades så det rann över hela hans kropp. 'Hon är ett monster, en bortbyting! Hon kryper in i mitt huvud och ger mig mardrömmar! Hon har snöpt min mandom!'

'Du stal min syster,' väste Alna. 'Vi är ett och vi kan aldrig bli lyckliga med någon som inte älskar oss båda!'

Då skrattade Ydar hånfullt. 'Älska dig!' utbrast han och synade henne med förakt. 'Ingen man kan se på dig eller ens vara nära dig utan att tänka på häxerier. Jag säger att du är en demon, framfödd av de mörkaste av makter för att hålla Astel fångslad! Men hon ska bli fri!'

Ydar skrek och plötsligt högg han mot Alna. Astel kastade sig fram och knuffade undan hans arm. Svärdet studsade mot väggen och en darning spred sig genom hela Ydars kropp. Han tappade vapnet och Astel sparkade snabbt in det under sängen. 'Jag tänker inte tillåta det!' skrek hon, skakande av ilska. 'Du får inte kapa kedjan eller skada Alna! Vi skulle inte överleva!'

Men raseri och avsky hade gripit Ydar och han hörde inte hennes ord. Han grep tag i sin hustru och innan hon hann skrika eller smita hade han lagt kedjan ett varv runt hennes hals. 'Skär av kedjan!' skrek han till Alna, skrek som en vettvilling. 'Skär av den eller skär av dig handen, jag vill ha dig härifrån! Annars, och det svär jag vid allt jag håller kärt, så stryper jag henne! Jag ser hellre att hon är död än tvingas dela mitt liv med en styggelse!'

Alna såg på Astel, som sprattlade i hans spända armar. Ydar lade den tunna kedjan ett andra varv runt hennes hals. Bakom kedjan sprang huden i blod och hennes ögon skrek efter hjälp.

Alna haltade bort till bordet och hämtade en kniv. Hon gick ner på knä och gråtande och skrikande började hon hugga mot kedjan, men den ville inte gå sönder. Astel sparkade och slog för att fria sig, men hennes läppar var blå och ögonen började blöda. Då högg Alna mot sin näve, men armbandet satt för hårt och gick inte över ens en sönderhackad hand.

Plötsligt blev det tyst. Alna såg upp från sin stympade hand och fick se Ydar sitta på golvet med Astel tyst och stilla i sina armar. Han klöste för att få bort kedjan från hennes blårandade, blödande hals, men kedjan var hal av blodet och så tunn att den bara borrhade sig djupare in.

Alna kände Astels kropp dö, rivas bort från livet av Ydars naglar som grävde i hennes sargade hals. 'Mördare!' skrek Alna, och hade hon haft kraften skulle hon ha stött kniven i hans kropp, men hennes eget blod rann ut på golvet med hennes stryka.

'En själ,' viskade Ydar. 'Ni båda har en enda själ. Jag ska behålla henne!'

Han lyfte Astel och hastade med henne ner till källaren. Alna tvingades följa dem, ibland haltade hon för egen kraft, ibland släpades hon eller föll nerför trapporna, tills de kom till det källarrum där familjen förvarade ved för vintern. Hela vägen talade Ydar till Astel. 'Dödsfrun ska inte hitta dig, jag ska behålla dig här hos mig, min vackra lilla flicka. De ska inte få bränna dig, du är

alldeles för vacker. Kom, älskade, jag ska lägga dig i mörkret där hon inte hittar dig.'

Alna låg halvt död bredvid sin döda syster medan Ydar skickade tjänarna att hämta mästersmeden, läkemannen och glasskivorna hans far just hade köpt till fönster. Trots att det var midnatt kom båda männen i hast. Läkemannen förband Alnas sår medan Ydar hotade smeden till livet om han inte genast fogade samman glasskivorna till en kista. Hela tiden fortsatte han att tala lågt till Astel: 'Hon ska inte hitta dig, de ska inte bränna dig. Finns det inget ljus kan hon inte hitta dig och även om hon hittar dig ska jag se till att hon inte kan ta din själ.'

Och så kom det sig att Ydar lade Astel i kistan av glas, i mörkret under jorden, där Dödsfrun inte kunde hitta hennes själ och föra den bort till fridens land. Han lät fångsla hennes fötter så att hon inte skulle kunna följa Dödsfrun, även om hon skulle hitta vägen till det hemliga rummet. Alna låste han in i källaren och sade till henne: 'Så länge du lever, ditt vämjeliga beläte, lever också Astel. Hör du det, din packa? Om ni verkligen har en själ så låser jag er för evigt till varandra. Du kan inte dö så länge Dödsfrun inte hittar Astels själ, och hon kan inte dö så länge du fortfarande lever och andas. Er älskade kedja binder er samman nu, för alltid.'

Alna grät länge i mörkret. Astel levde fortfarande inuti den döda kroppen, instängd av kistan och benfångslen. Hon kunde känna sin systers plåga som ett eko av sin egen. Ydars grymhet kände inga gränser. Han hade fångat dem båda.

Den första gången han kom tillbaka ner i källaren var det fortfarande mörkt. Han sparkade undan Alna och sade att det var bra att det var så mörkt, för då kunde hon inte förhäxa honom med sin monsterblick. Han satt länge framför kistan i mörkret, kände på dess svala yta och drömde om den skatt han förvarade där innanför. Men mörkret blev tillslut påfrestande och han stördes av det skrapande ljudet av Alna, som satt i hörnet och drog naglarna mot väggen i sorg och vanda. Han blev rädd och störtade därifrån.

Han blev borta i flera år. Flera år av mörker och ensamhet för Alna, som bara hade en fångad tvillingsjäl att prata med. Hon svalt, men hur mycket hunger och törst än rev i henne kunde hon inte dö. Kedjan band henne till Astel och lät henne inte dö.

Den andra gången han kom tog han med sig ljus för att kunna titta på Astel, som fortfarande, trots åren som gått, låg vacker och bevarad. Alna satt i rummet bredvid och stickade en svepning till sin syster av spunnen spindelväv, och märkte inte att Ydar hade kommit. Han låste dörren om henne för att slippa möta henne och satt i många timmar och tittade på Astel. Han

beundrade hennes skönhet och drömde om den flicka hon varit, om hennes glädje och hur mycket han hade älskat henne. Han stannade tills ljuset brunnit ut.

Alna klöste sig omsider ut ur det inre rummet. Hon hittade det elddon Ydar så vårdslöst hade glömt kvar och tände några ljus hon funnit. I ljuset kunde hon lättare fortsätta sitt arbete med svepningen och planera sin hämnd.”

Geld drog plötsligt efter andan och bilderna från berättelsen sjönk nästan undan. Han kämpade för att vakna från det drömlika tillståndet, men såg då hur den vanställda kvinnan lade ner stickningen och lyfte händerna till sitt hår. Hon särade långsamt på tovarna och mötte hans blick med ögon som var fasa inom fasa, där vitan var knottrig i grått och sjukligt grönt, randat av utstående, blåa blodkärl och pupillen var skarpare än ett knivblad. Hon såg rakt igenom honom, genom kött och ben, och hennes blick stack som ett vapen svingat i hat.

“Jag kan inte låta dig gå,” sade hon stilla och synade honom, fängslade honom. “Jag har inte berättat om Alnas hämnd ännu. Vill du inte höra slutet?”

Geld ville skaka på huvudet, ville tala, skrika, springa, men han kunde inte röra sig. Han slet i sina muskler, men hennes blick, hennes fasansfulla blick stack nålar genom hans kropp och naglade fast honom till golvet.

“Du förstår,” sade hon väsende och entonigt, “Ydar kunde inte hålla sig borta länge. Han blev febrig och sjuk av saknad. Han var tvungen att återvända och se på min syster igen, skända henne med sin blick och älska henne med sin sjuka längtan. Men den tredje gången han kom var han oförsiktig. Han somnade vid glaskistan och jag smög mig upp bakom honom. Jag viskade ord till hans sovande sinne, ord jag lärt mig av att tala med mörkret i år efter år av hungrande ensamhet. Jag trollband honom med min röst och när han vaknade tvingade jag honom att lyssna tills han gjorde misstaget att se mig i ögonen.

Jag sövde honom. Jag kröp in i hans tankar och fick honom att somna. Längre hade jag funderat på att bara hugga honom till döds med vedyxan eller strypa honom med kedjan som han gjort med Astel, men mörkret bakom mina ögon födde en mer passande hämnd.

Jag hade blivit stark av att leva mellan liv och död, så jag orkade bära honom till rummet där veden var staplad. Där ställde jag stolen han suttit i när han tittade på henne och kedjade honom till den med ett par stumpar kedja och de dubbla låsen från dörren upp till huset. Sedan väntade jag tålmodigt tills han vaknade, så att han skulle känna min hämnd och lida såsom jag har lidit i mörkret och Astel har lidit i kistan.

Jag lade hans fot på vedkubben. Han skrek som ett skrämt barn och det var ljuvt. Hans rädsla bultade, bultade som en krigstrumma. Han slet i sina kedjor, slet sina händer blodiga och skrek och förbannade mitt namn.

'Du förbannade mig för länge sedan,' sade jag till honom och lyfte yxan. 'Du stängde in mig i mörkret och drev mig galen.'

Jag väntade tills hans skräck trummade mot mitt innersta väsen, genljöd genom hela min varelse och vidare genom kedjan så att också Astel skulle få uppleva den härliga, vackra känslan."

Alna fäste kedjorna kring Gelds armar. Han såg hjälplöst upp på henne genom den förlamande halvsömnen. Stubben var mörk av gammalt blod. Drömmen började ge vika när hon tittade undan och han förmådde då tvinga fram ett par ord mellan stumma läppar: "Det var inte jag. Jag är inte Ydar. Jag är oskyldig."

"Först tog jag den högra foten, sedan den vänstra. Han skrek så vilt att blod började rinna från hans mun. Jag tror att han bet av sig tungan." Alna lyfte mödosamt upp Geld lama fot på vedkubben och såg sig om efter yxan. "Du blev min plågoande när du följde i min plågoandes spår. Du är han och du har återvänt för att lida igen."

Alna fann yxan i hörnet och haltade mot Geld med vapnet i sina gamla, darrande händer. Hon log med hela sitt vederstyggliga, missbildade ansikte. Bilden av monsterkvinnan med yxan blixtrade i bultande rött, snabbare och snabbare i takt med hans hjärtas skenande slag.

"Spara dina skrik," sade hon och höjde yxan. "När jag är färdig kommer jag att lossa dina kedjor och låsa in dig här i mörkret. Jag kommer att lyssna till dina skrik medan du blöder till döds och de kommer att nära min odödliga själ."

Hon högg och med yxans egg utkrävde hon sin hämnd från pojken som hittat vägen in i hennes saga.